

Nordland
FYLKESKOMMUNE

Nordland fagskole

Helse, sosial og oppvekst

Studieplan for Helhetlig miljøarbeid

Høyere yrkesfaglig utdanning
60 studiepoeng
Nivå 5.1 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR)

Studieplanen bygger på nasjonal plan FHH09 Helhetlig miljøarbeid godkjent 15.07.2022

Godkjent av NOKUT 13.04.2007, sist revidert juni 2023

Overordnede læringsutbyttebeskrivelser implementert i henhold til NKR.

Revidert juni 2023

Tilbudskode FHH09D

www.nordlandfagskole.no

Innhold

1	FORMÅL MED HØYERE YRKESFAGLIG UTDANNING	3
2	GENERELT OM HØYERE YRKESFAGLIG UTDANNING I HELSE-, SOSIAL- OG OPPVEKSTFAG....	3
2.1	SAMFUNNSUTVIKLING OG ETTERSPOØRSEL ETTER TJENESTER INNEN HELSE, SOSIAL OG OPPVEKST	3
2.2	FELLES MÅL OG RETNINGSLINJER.....	4
2.3	OPPTAKSKRAV	4
2.4	KRAV OM POLITIATTEST	5
2.5	STUDENTDEMOKRATI	5
3	HØYERE YRKESFAGLIG UTDANNING I HELHETLIG MILJØARBEID	5
3.1	INNLEDNING	5
3.2	LÆRINGSUTBYTTE FOR UTDANNINGEN	6
3.3	OVERORDNET LÆRINGSUTBYTTE FOR UTDANNINGEN	6
3.4	MÅL, VEKTLAGTE PRINSIPPER OG FOKUSOMRÅDER FOR UTDANNINGEN.....	7
3.5	BEGREPSAVKLARINGER	8
3.6	EMNEOVERSIKT	8
4	ARBEIDSFORMER, VURDERINGSFORMER OG ORGANISERING AV STUDIET	9
4.1	ARBEIDSFORMER	9
4.2	VURDERINGS- OG EKSAMENSFORMER.....	10
4.3	KARAKTERSKALA	11
4.4	ORGANISERING OG OMFANG	11
4.5	PRAKSIS I STUDIET	12
5	HELHETLIG MODELL FOR UTDANNINGEN	14
	EMNE 1.....	14
	EMNE 2.....	16
	EMNE 3.....	18
	EMNE 4.....	20
	EMNE 5.....	22
	EMNE 6.....	24

1 FORMÅL MED HØYERE YRKESFAGLIG UTDANNING

Høyere yrkesfaglig utdanning ligger på nivå over videregående opplæring. Den er yrkesrettet, og studentene tilegner seg en kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. Studentene skal etter gjennomført utdanning ha etablert et grunnlag for livslang læring og kontinuerlig omstilling med klar forankring i arbeidslivet.

Høyere yrkesfaglig utdanning har som mål å utdanne reflekterte yrkesutøvere som tar initiativ og ansvar i yrkesutøvelsen. De ulike fagskolene skal utvikle utdanninger som sikrer den enkelte students og arbeidslivets evne til å møte endring og behov for oppdatert kompetanse. Målet med fagskolen som pedagogisk virksomhet er å gi studentene en utdanning som bidrar til utvikling og tilegnelse av ny kompetanse i form av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse, beskrevet som læringsutbyttebeskrivelser.

Kunnskaper handler om forståelse av teorier, fakta, begreper, prinsipper og prosedyrer innenfor fag, fagområder og/eller yrker. Ferdigheter omhandler evnen til å anvende kunnskap til å løse problemer og oppgaver. Det er ulike typer ferdigheter: kognitive, praktiske, kreative og kommunikative ferdigheter. Generell kompetanse er å kunne anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig vis i ulike situasjoner gjennom å vise samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og kritisk tenkning i utdannings- og yrkessammenheng.

Lov om høyere yrkesfaglig utdanning trådte i kraft 01.07.2018. Lovens formål er å legge til rette for høyere yrkesfaglig utdanning av høy kvalitet og gode utdanningsvilkår for studentene. Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning (NOKUT) fører tilsyn med kvaliteten i høyere yrkesfaglig utdanning og akkrediterer høyere yrkesfaglig utdanning. Alle fagskoler skal ha et eget styre og en rektor. Fylkeskommunen skal sørge for at det tilbys akkreditert fagskoleutdanning i samsvar med behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt.

En viktig del av verdigrunnlaget i høyere yrkesfaglig utdanning er fagskolenes egenart som arbeidslivets skole. Sentralt her står trepartssamarbeid mellom fagskolen, partene i arbeidslivet og offentlige myndigheter. Lokalt betyr dette at arbeidslivets parter og kommunale- og fylkeskommunale myndigheter/politikere samarbeider tett med fagskolen gjennom representasjon i styrer, råd og utvalg og andre samarbeidende organer.

2 GENERELT OM HØYERE YRKESFAGLIG UTDANNING I HELSE-, SOSIAL- OG OPPVEKSTFAG

Tilbudet innen høyere yrkesfaglig utdanning i Norge er mangfoldig og skal være tilpasset samfunnets behov for kompetanse. Høyere yrkesfaglig utdanning i helse-, sosial- og oppvekstfag skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak.

2.1 Samfunnsutvikling og etterspørsel etter tjenester innen helse, sosial og oppvekst

Tjenesteyterens daglige arbeid påvirkes av samfunnsutviklingen. Det skjer raske endringer i medisinsk og teknologisk utvikling og befolkningens helsetilstand. Helse-, sosial- og oppvekstsektoren står foran store utfordringer i årene framover. Tjenestemottakerne har krav på kvalitet og medvirkning. Grunnet både demografiske forhold og en samfunnsutvikling med

Økende etterspørsel etter alle typer helse-, sosial- og oppvekststjenester, har det avgjørende betydning for vårt velferdssamfunn at vi klarer å rekruttere nytt, samt beholde kompetent personell. Det er viktig at ansatte får økt sin kompetanse for å kunne ta nye oppgaver og utfordringer.

Høyere yrkesfaglig utdanning må reflektere samfunnsutviklingen. Dette fordrer at ansatte som deltar i et utdanningsløp får tid til bearbeiding og refleksjon. Kvalifisert personell utgjør den viktigste ressursen i helse-, sosial- og oppvekststjenesten. Tilgang på kvalifisert personell er en forutsetning for å kunne ivareta demografiske endringer, gjennomføre reformer og opptrappingsplaner innen denne tjenesten.

Som grunnlag for studiemodellen ligger de utfordringene som tjenesteyterne innen de ulike sektorene står overfor i dag:

- Et samfunn i rask endring med stadig nye utfordringer på grunn av demografiske endringer, strukturendringer, omorganisering, rasjonalisering og endrede rettigheter for tjenestemottakerne.
- Et arbeidsliv som krever økt fleksibilitet.
- Tjenesteytere som skal tilpasse seg disse endringene og samtidig forholde seg til tjenestemottakere med sammensatte problemer og behov, og som skal være i stand til å yte tjenester overfor stadig nye grupper av tjenestemottakere med ulik kulturbakgrunn.

2.2 Felles mål og retningslinjer

Hovedmålsetting for videreutdanning i helse-, sosial- og oppvekstfag:

Videreutdanningene har som overordnet mål å utdanne reflekterte tjenesteytere, med høy yrkesetisk standard som tar initiativ til å planlegge, organisere og iverksette tiltak i samarbeid med andre tjenesteytere og brukere.

Utdanningene skal sikre den enkeltes, samfunnets og arbeidslivets behov for ny kompetanse i tråd med nye oppgaver og utfordringer innen helse-, sosial- og oppvekstsektoren. Dagens og morgendagens utfordringer både for samfunnet generelt og innen helse-, sosial- og oppvekstsektoren spesielt, medfører behov for nytenkning innen utdanningene. Utdanningene er derfor tverrfaglige, og har et klart brukerperspektiv. Med tverrfaglige i denne sammenheng, menes at de er rettet mot arbeidstakere med forskjellig faglig bakgrunn innen helse-, sosial- og oppvekstfagene.

Yrkesutøvelsen foregår i et samspill av praktiske erfaringer og relevant teori. Helse-, sosial- og oppvekstfaglig yrkesutøvelse er basert på en kombinasjon av praktiske erfaringer fra arbeid med mennesker og nyere relevant kunnskap om det helse-, sosial- og oppvekstfaglige området. I tillegg er det nødvendig at man gjør vurderinger og fatter beslutninger på et juridisk og etisk holdbart grunnlag.

2.3 Opptakskrav

Grunnlag for opptak til høyere yrkesfaglig utdanning i helhetlig miljøarbeid er fagbrev eller realkompetanse tilsvarende fagbrev innen områdene helse, sosial eller oppvekst. Søkere med bachelorutdanning innen relevante fagområder kvalifiserer også for opptak til studiet.

Realkompetanse er all kompetanse som du har skaffet deg gjennom formell, ikke-formell eller uformell læring. Det vil si alle kunnskaper og ferdigheter tilegnet gjennom utdanning, lønnet eller ulønnet arbeid, organisasjonserfaring, fritidsaktiviteter eller på annen måte. Søkere som kan dokumentere at de skal gjennomføre fagprøve i løpet av det påfølgende semesteret etter opptaksfristen kan tildeles plass på vilkår av bestått prøve.

2.4 Krav om politiattest

Med grunnlag i Lov om høyere yrkesfaglig utdanning § 27, Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning kapittel 3 og Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning ved Nordland fagskole § 3-2 er det krav om at studenten legger frem politiattest ved opptak eller i løpet av utdanningen. Poliattiattest forevises på første ukesamling og må være forevist før studenten kan starte sin praksis.

2.5 Studentdemokrati

Studentdemokratiet er viktig for at studentene kan påvirke sin studiehverdag og bidra til utvikling av fagskolen og utdanningskvaliteten. Studentene velger selv om de ønsker å opprette et studentorgan. Fagskolens ledelse og administrasjon har ansvar for å legge forholdene til rette for at studentorganet blir hørt i alle saker som angår studentene. Fagskolens ledelse og administrasjon skal informere studentene om studentorganets funksjon på fagskolen, og betydningen av arbeidet til de tillitsvalgte og studentrådet. Det kan være enkle ting som for eksempel å legge til rette for informasjon ved studiestart eller gjøre tilgjengelig informasjon om studentorganet på nettsiden til fagskolen. Studentorganet velger selv et studentrådsstyre blant de tillitsvalgte studentene. Ledelsen og/eller administrasjonen på fagskolen skal ha jevnlig møter med studentrådsstyret, og det bør settes opp en felles møteplan. Studentrådsleder og ledelsen bør ha jevnlig kontakt utover de fastsatte møtene. Studentene skal være representert i fagskolestyret. Det skal ikke føres fravær for studentens deltakelse i fagskolestyret, som tillitsvalgt i studentorganet og/eller annet studentpolitisk arbeid.

3 HØYERE YRKESFAGLIG UTDANNING I HELHETLIG MILJØARBEID

3.1 Innledning

Denne studieplanen i helhetlig miljøarbeid, er en av flere høyere yrkesfaglige utdanninger i helse-, sosial- og oppvekstfag.

Emne 1 er felles for alle utdanningene. Emne 1 omhandler etikk, samhandling og kommunikasjon og skal gi en grunnleggende forståelse for fagfeltet og yrkesutøvelsen.

Høyere yrkesfaglig utdanning i helhetlig miljøarbeid skal bidra til at studentene tilegner seg teori og forståelsesmåter som grunnlag for helhetlige og koordinerte tjenester, rettet mot hver enkelt tjenestemottakers behov. Hovedfokus i utdanningen er tjenestemottakers rett til selvbestemmelse og hvordan tjenesteytere kan bidra med best mulig beslutningsstøtte. Etter fullført utdanning vil tjenesteytere med høyere yrkesfaglig kompetanse innenfor sitt fagområde kunne forstå situasjoner og behov hos tjenestemottakeren i et helhetlig perspektiv, og på den måten bidra til kunnskapsbaserte og helhetlige tjenester. Utdanningen er praksisnær og bygger på praksisrelatert innhold og arbeidsmetoder.

I tillegg skal studentene velge spesifikk fordypning innenfor et selvvalgt relevant fagområde. Utdanningsplanen foreslår også arbeidsmåter og en organisering av utdanningen som ivaretar helhetstenkning. Læringsmetodene som benyttes bygger på et helhetlig læringssyn som utvikler kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Samarbeid med arbeidslivet bidrar til en studiemodell som er praksisnær. Samarbeidet bidrar til innsikt i behovene i arbeidslivet og gir skolen mulighet til dialog med praksisfeltet, noe som gir rom for å holde seg oppdatert og kunne korrigere studietilbudet i tråd med praksisfeltets erfaringer og behov. Dette er viktig og avgjørende for å sikre en kvalitativ god utdanning.

3.2 Læringsutbytte for utdanningen

Høyere yrkesfaglig utdanning i helhetlig miljøarbeid skal utdanne reflekterte yrkesutøvere som med høy yrkesetisk forståelse utøver helhetlig miljøarbeid i samarbeid med tjenestemottakere, pårørende og samarbeidspartnere.

Læringsutbyttebeskrivelsen for utdanningen skal gi en oversikt over hvilken kompetanse studentene vil ha etter gjennomføring av det aktuelle emne eller utdanningen som helhet. Læringsutbyttebeskrivelsene er i henhold til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverkets krav og er inndelt i kunnskap, ferdighet og generell kompetanse.

Kunnskap	Forståelse av teorier, fakta, prinsipper, prosedyrer innenfor fagområder og/eller yrker
Ferdigheter	Evne til å anvende kunnskap til å løse problemer eller oppgaver (kognitive, praktiske, kreative og kommunikative ferdigheter)
Generell kompetanse	Evne til å anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig måte i ulike situasjoner

3.3 Overordnet læringsutbytte for utdanningen

Kunnskap	<p>Kandidaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om sentrale begrep i helhetlig miljøarbeid, samt om kommunikasjon og relasjonsforståelse for å kunne bidra i helhetlige tjenester i helse-, sosial- og oppvekstsektoren • har kunnskap om brukerperspektivet og hvordan fremme tjenestemottakerens aktive deltakelse i egen mestring, livssituasjon og behandling • har innsikt i sentrale lover, forskrifter, dokumenter og etikk som regulerer tjenestemottakerens, pårørendes og yrkesutøveres rettigheter og plikter • har innsikt i hvordan rammebetingelser på individ- og systemnivå, som nettverksarbeid og universell utforming, påvirker helhetlig miljøarbeid i helse-, sosial- og oppveksttjenestene • har bransjekunnskap og kjennskap til ulike levekår, folkehelse og velferdsstatens utvikling i helse-, sosial- og oppveksttjenestene • kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om relevante teknologiske løsninger og verktøy for sin yrkesutøvelse • kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om tverrfaglig miljøarbeid i helse-, sosial- og oppvekstsektoren basert på forskning, brukerperspektiv og erfaringer • forstår betydningen av helhetlig miljøarbeid innen helse-, sosial- og oppveksttjenestene i et sosialt- og økonomisk bærekraftig perspektiv • forstår egen yrkesrolle i tverrfaglig miljøarbeid med tjenestemottakere og i samhandling med andre fagpersoner i helse-, sosial- og oppveksttjenestene
-----------------	---

Ferdigheter	<p>Kandidaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende faglig kunnskap om helhetlig miljøarbeid, kommunikasjon, folkehelse for å fremme brukerperspektivet • kan anvende relevante verktøy, teknikker, kommunikasjonsformer og metoder i det helhetlige miljøarbeidet • kan anvende etisk refleksjon, relevant lovverk, forskrifter og dokumenter i praktiske og teoretiske problemstillinger • kan finne fagstoff og informasjon som er relevant for aktuelle problemstillinger og i møte med tjenestemottakere og samarbeidspartnere • kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak innen helhetlig miljøarbeid i samarbeid med tjenestemottaker, pårørende og samarbeidspartnere
Generell kompetanse	<p>Kandidaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkesetikk og hvordan dette påvirker yrkesutøvelsen • har utviklet en etisk grunnholdning basert på verdiene respekt, likeverd og forutsigbarhet • kan utføre helhetlig og tverrfaglig miljøarbeid for å ivareta tjenestemottakerens sammensatte behov • kan bygge relasjoner med relevante samarbeidspartnere for å kunne gi et tverrfaglig og helhetlig tjenestetilbud • kan utvikle arbeidsmetoder, produkter og/eller tjenester gjennom systematisk erfaringsutveksling, kunnskapsdeling, veiledning og refleksjon over egen yrkesutøvelse

3.4 Mål, vektlagte prinsipper og fokusområder for utdanningen

Utdanning i helhetlig miljøarbeid skal:

- Gi studentene en breddekompetanse innen miljøarbeid der helhetstenking tverrfaglighet og brukerperspektiv er spesielt vektlagt
- Gi studentene dybdekunnskap innenfor et selvvalgt fordypningsområde
- Styrke studentenes evne til refleksjon over yrkesmessige utfordringer og egen praksis
- Gjøre studentene i stand til å reflektere over og anvende teoretisk kunnskap for å videreutvikle egen fagutøvelse
- Gi studentene økt forståelse for tverrfaglig samarbeid på tvers av ulike sektorer og fagområder innenfor helse, sosial og oppvekst. Kunnskap om aktuelt lovverk er viktig i denne sammenhengen.
- Etablere en faglig plattform innen miljøarbeid, med særlig vekt på helhetstenking og økt forståelse mellom ulike faggrupper.
- Gi studentene mulighet til faglig og personlig utvikling gjennom øvelse, opplevelse og refleksjon knyttet til egen livs- og yrkeserfaring. Økt bevissthet om egen kunnskap og egne ferdigheter skal bidra til å kunne utvikle innsikt og kjenne sine muligheter og grenser, både faglig og personlig.
- Styrke studentenes handlingskompetanse i yrkesutøvelsen gjennom å gjøre studentene i stand til å kunne organisere og iverksette kunnskapsbaserte tiltak sammen med tjenestemottakere, pårørende og samarbeidspartnere.
- Bidra til å fremme evne til etisk refleksjon og positive holdninger samt evne til samhandling med tjenestemottakerne ut fra deres behov, og derigjennom gi

tjenestemottakerne et kvalitativt godt tjenestetilbud. Brukermedvirkning og relasjonskompetanse vektlegges i studiet.

- Utvikle en dypere forståelse av at mennesket er i et samspill med sine omgivelser, påvirket av sin kulturbakgrunn og livssituasjon.
- Skape innsikt i, og forståelse for, mangfoldet blant oss.
- Bidra til trygghet på formidling av egen fagkompetanse gjennom skriftlige og muntlige oppgaver.
- Bidra til å skape nettverk for faglig utvikling og kompetansedeling.

Innenfor denne studiemodellen er helhetstenkning, tverrfaglighet og brukerperspektivet spesielt vektlagt. Disse prinsippene fremheves gjennom hele utdanningen i valg av tema, læringsmetoder og organisering av studiet.

3.5 Begrepsavklaringer

Studieplanens definisjoner av sentrale begreper.

Tjenestemottaker	Personer som mottar tjenester fra helse-, sosial- og oppvekstsektoren.
Samarbeidspartnere	Personer og tjenester som er involvert i tjenestemottakerens situasjon og som det er hensiktsmessig å samarbeide med.
Miljøarbeid	En faglig begrunnet og systematisk tilrettelegging av ulike faktorer for å bidra til å styrke praktiske og sosiale ferdigheter hos den enkelte tjenestemottaker.
Helhetlig miljøarbeid	Utføres basert på et helhetlig menneskesyn og ivaretar fysiske, psykiske, sosiale, eksistensielle og kulturelle behov hos tjenestemottaker. Utøvelse av helhetlig miljøarbeid er basert på en kombinasjon av praktiske erfaringer fra arbeid med mennesker og relevant kunnskap om faget.
Pårørende	Foreldre, foresatte og/eller familie. Det kan også være person(er) som tjenestemottaker selv definerer som sin nærmeste pårørende.

3.6 Emneoversikt

Emnenavn	Studiepoeng
Emne 1: Etikk, samhandling og kommunikasjon	10
Emne 2: Teorier og begreper i helhetlig miljøarbeid	10
Emne 3: Kunnskap om tjenestemottakere	10
Emne 4: Verktøy og arbeidsmetoder	10
Emne 5: Praksis i helhetlig miljøarbeid	10
Emne 6: Fordypning i helhetlig miljøarbeid	10
Totalt	60

4 ARBEIDSFORMER, VURDERINGSFORMER OG ORGANISERING AV STUDIET

4.1 Arbeidsformer

- Det legges opp til bruk av ulike pedagogiske tilnæringsmåter, og studentene skal medvirke i beslutningsprosessene i forbindelse med gjennomføringen av studiet.
- Utdanningen legger vekt på arbeidsformer som fordrer aktiv deltakelse fra studentene.
- Arbeidsformene knyttes til studentenes egne erfaringer, problemstillinger fra praksisfeltet, utfordringene i arbeidslivet og relevant teori.
- Arbeidsformene skal være med på å støtte studentenes egne initiativ.
- Arbeidsformene tilrettelegges slik at studentene videreutvikler evne til samarbeid og økt forståelse og respekt for eget og andres fagfelt.
- Arbeidsformene som benyttes skal bidra til å styrke studentenes motivasjon for egen utdanning, faglige utvikling og bidra til at studentene opplever gjensidig utbytte av faglig samarbeid.
- Det gis tilbud om individuell veiledning fra faglærer på alle arbeidskrav.
- Det gis opplæring og veiledning i oppgaveskriving og digitalt presentasjonsverktøy

Nordland fagskole, helse, sosial og oppvekst, bruker læringsplattformen Itslearning (<http://www.itslearning.no/>) og Zoom (<https://zoom.us/>) for samlinger på nett og kommunikasjon i sanntid. Studentene gis opplæring i bruk av læringsplattformene. Studentene har tilgjengelig brukerstøtte fra IKT-avdelingene ved de videregående skolene i Nordland.

Studiet krever at studentene har stor grad av egenaktivitet og tar ansvar for egen læring gjennom selvstudie og i samarbeid med hverandre. Studentene har erfaring fra arbeid innen helse-, sosial- og oppvekstsektoren som gir anledning til å benytte erfaringsbaserte og studentrettede undervisningsformer. Høyere yrkesfaglig utdanning har som en viktig målsetning å utvikle samlende kunnskap og innsikt og at teori og praksis danner en integrert helhet. Det legges vekt på å skape trygge læringsmiljø og benytte læringsmetoder som bidrar til faglig og personlig utvikling i relasjon til tjenestemottakerne.

Problembasert læring (PBL): PBL er et viktig pedagogisk prinsipp som innebærer en problembasert læringsform der ny kunnskap baseres på egne erfaringer fra arbeidslivet og andre arenaer. Et fundament for læring er at den er mest effektiv når studenten er aktivt involvert og lærer i en kontekst der kunnskaper skal anvendes. PBL kjennetegnes ved bruk av oppgaver som utfordrer studenten til å stille spørsmål ved eget kunnskapsgrunnlag og motivere til å innhente ny kunnskap. Først da oppleves læringen som meningsfull. Denne læringsformen er godt egnet for voksne med yrkes- og livserfaring.

Ansvar for egen læring (AFL): Er et annet prinsipp som innebærer at studentene må oppsøke læringsssituasjoner og -arenaer, samt søke veiledning og tilbakemelding fra skole og fagmiljø gjennom for eksempel samtaler med aktuelle fagpersoner og hospitering. Dette stiller krav til bevissthet overfor læreprosessen og egne læringsbehov, og bidrar til et bedre grunnlag for egen læring.

Studentgrupper:

En del av studiearbeidet i undervisning og oppgaver foregår i grupper. Det etableres ikke faste grupper, men gruppesammensetningen defineres for hver enkelt oppgave og skal bidra til tverrfaglig samarbeid og utvikling.

Veiledning:

Lærerens rolle i høyere yrkesfaglig utdanning er i tillegg til undervisning i stor grad knyttet til veiledning og tilrettelegging for fleksibel læring. Veiledning benyttes i forbindelse med oppgaveløsning, prosjektarbeid, praksis og i gruppeprosessene. Veiledning benyttes både i forbindelse med det teoretiske arbeidet og som et ledd i den enkelte students og gruppens utviklingsprosess.

Teoretiske studier/litteratur/oppgaver:

Egenlæring gjennom selvstudie er en viktig del av opplæringen. Studentene tilegner seg teoretisk kunnskap individuelt og i samarbeid med hverandre i studentgrupper, i diskusjoner med fagpersoner/forelesere og lærere. Det legges vekt på å oppøve evne til skriftlig og muntlig formidling av egen kompetanse. Oppgaveløsning foregår individuelt og i grupper med veiledning. Oppgavene er skriftlige innleveringer og/eller muntlige fremlegg.

Studentene skal i løpet av studiet ha tilegnet seg til sammen ca. 2000 sider faglitteratur, av dette ca. 400 sider selvvalgt litteratur.

I tillegg består selvstudiet av fordypningsoppgave, arbeidskrav og praksis. Det er utarbeidet egne retningslinjer/vurderingskriterier for arbeidskravene.

Det tilrettelegges for fleksibel læring ved at studentene får opplæring i den elektroniske læringsplattformen itslearning og registreres som brukere av systemet. Dette gjelder også Zoom som gir anledning til fleksibel kommunikasjon på nett. Teoretisk fordypning og praksis tilrettelegges også fleksibelt tilpasset den enkeltes livs- og arbeidssituasjon.

Fordypningsoppgaven:

Arbeidet med fordypningsoppgaven starter i løpet av 4. semester. Studentene utarbeider problemstilling og individuelle læringsmål for sitt fordypningsemne med utgangspunkt i en tjenestemottaker eller gruppe av tjenestemottakere og et tema. Problemstilling, læringsmål og oversikt over selvvalgt litteratur godkjennes av veileder/lærer innen et fastsatt tidspunkt. I tillegg tilbys det individuell veiledning og fellesveiledning som inspirasjon og hjelp i arbeidet med fordypningsoppgaven.

Andre arbeidsformer:

Forelesninger benyttes også i teoriemnene. Skolen samarbeider med ulike aktører og enkeltpersoner om eksterne forelesninger og bedrifts-/institusjonsbesøk. Dette er en viktig del av utdanningens faglige profil for å sikre at studentene får en praksisnær og relevant kompetanse. Foreleserne samarbeider med lærerne og utveksler gjensidig informasjon om faglig innhold og arbeidsformer.

Utover de arbeidsformene som er beskrevet, kan det også benyttes videoopptak, film og kreative læringsmetoder som rollespill, musikk, collage, ulike gruppeøvelser og samhandlingsteknikker. Målet er å stimulere personlig engasjement som en del av læringsprosessen.

4.2 Vurderings- og eksamensformer

Vurderingsformene har sammenheng med utdanningenes mål, innhold og arbeidsformer. Det utarbeides vurderingskriterier for muntlig og skriftlig oppgaveløsning. Eksamensformene er variert for å kunne gi rom for en mer helhetlig vurdering av studentene. Studenten skal ha mulighet til å bruke kunnskaper og ferdigheter både fra utdanningens teorigrunnlag og studentens egen praksiserfaring i forbindelse med eksamen. Det er en avsluttende oppgave for hvert emne som vurderes med gradert karakter etter en skala fra A til F, der A er beste karakter. Det kreves karakteren E for bestått. Emne 5 (Praksis) og øvrige arbeidskrav vurderes til bestått/ikke bestått.

Det utstedes vitnemål når alle emner og øvrige arbeidskrav er bestått.

Eksamen organiseres innenfor rammene som fastsettes ved det enkelte studiested, og i tråd med Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning ved Nordland fagskole.

4.3 Karakterskala

Karakterskalaen går fra A - F, hvor A er beste karakter og F er ikke bestått.

Symbol	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Studenten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Studenten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
C	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Studenten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Studenten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Studenten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Studenten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.

4.4 Organisering og omfang

Organisering:

Utdanningen er nettbasert med samlinger, har en samlet normert studietid på ett år (60 studiepoeng) og er organisert som deltidsstudium over 2 år.

Som hovedregel er det en fysisk samling på studiestedet hvert semester, øvrig læringsaktivitet gjennomføres ved bruk av digitale plattformer.

Hvert emne inklusive praksis beskrives med et tredelt læringsutbytte: kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

Omfang

Emne normert tid/ studiepoeng	Antall uker deltid over 2 år	Timer tilrettelagt undervisning	Timer til veiledning individuelt og i grupper	Veiledet praksis/ prosjekt	Timer pålagte selvstudier inkl. arbeidskrav	Totalt antall timer
Emne 1; 6 uker 10 studiepoeng	12 uker	44 timer	20 timer		176 timer	240 timer
Emne 2; 6 uker 10 studiepoeng	12 uker	44 timer	20 timer		176 timer	240 timer
Emne 3; 6 uker 10 studiepoeng	12 uker	44 timer	20 timer		176 timer	240 timer
Emne 4; 6 uker 10 studiepoeng	12 uker	44 timer	20 timer		176 timer	240 timer
Emne 5 Praksis; 7 uker 10 studiepoeng	14 uker	2 timer	6 timer	300 timer	52 timer	360 timer
Emne 6; 7 uker 10 studiepoeng	14 uker	44 timer	20 timer		176 timer	240 timer
Totalt 38 uker 60 studiepoeng	76 uker	222 timer	106 timer	300 timer	972 timer	1560 timer

4.5 Praksis i studiet

Praksis er en obligatorisk del av utdanningen, og skal ha et omfang på 300 timer. Gjennom praksis skal studentene få et læringsutbytte som gjenspeiler innholdet i teoriemnene. Det bør legges til rette for at praksis kan gjennomføres mest mulig sammenhengene fortrinnsvis etter at emne 2 er fullført.

Praksisplass og gjennomføring skal alltid godkjennes av skolen, og skolen er ansvarlig for at alle studentene får praksisplass i løpet av studiet. Det er mulig å velge mellom to ulike former for gjennomføring av praksis:

Praksisutplassering utenfor eget arbeidssted: Denne praksisformen anbefales for studenter som ikke har sitt daglige arbeid innen fagfeltet og trenger praktisk erfaring fra slike arbeidsplasser.

Praksis gjennomført som prosjektarbeid på egen arbeidsplass. Dette er aktuelt for studenter som har sitt daglige arbeid innenfor fagfeltet. Prosjektarbeidet har som målsetting å bidra til fagutvikling i praksisfeltet som også kommer tjenestemottakeren til gode. Det er viktig at det

gjøres en formell avtale mellom studenten og arbeidsgiveren, slik at studenten får tilstrekkelig tid til sitt prosjektarbeid.

Alle studenter som er ute i praksis, enten det er på egen eller en annen arbeidsplass, skal ha veiledning. Målet med veiledningen er at studenten lærer å reflektere over egen faglig utvikling og derigjennom bygger opp sin kompetanse i arbeidet med tjenestemottakere.

5 HELHETLIG MODELL FOR UTDANNINGEN

EMNE 1	Etikk, samhandling og kommunikasjon
<p>Emne 1 er felles for helse, sosial- og oppvekstfaglige fagskoleutdanninger. Emnet gir en grunnleggende forståelse for fagfeltet og yrkesutøvelsen.</p>	
Læringsutbytte	
<ul style="list-style-type: none"> Kunnskap 	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> har kunnskap om yrkes- og bransjeetiske prinsipp og dilemma, relevante teorier og arbeidsmåter, samt etisk refleksjon som verktøy har kunnskap om gruppeprosesser, kriseteori og konflikthåndtering har kunnskap om mangfold, migrasjonshelse, ulike kulturer og urfolk i møte med tjenestemottakere og samarbeidspartnere har innsikt i relevant lovverk og offentlige dokumenter som regulerer fagfeltet, brukermedvirkning og organisering av tilbud i sektoren har bransjekunnskap og kjennskap til de grunnleggende sosialpsykologiske prinsipper, og hvordan disse kan påvirke enkeltindividet, familien og deres sosiale nettverk kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om teknologiske løsninger og hvordan disse kan påvirke samhandlingen med tjenestemottaker, pårørende og samarbeidspartnere forstår betydningen av kompetanse innen relasjonsbygging, kommunikasjon og samhandling i eget yrke, i møte med sårbare mennesker, samt i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv
<ul style="list-style-type: none"> Ferdigheter 	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> kan anvende faglig kunnskap om yrkes- og bransjeetiske prinsipper og dilemma som grunnlag for refleksjon over teoretiske og praktiske problemstillinger kan anvende faglig kunnskap om teknologiske løsninger til å løse praktiske og teoretiske problemstillinger forsvarlig og med etisk bevissthet kan anvende teknikker innen relasjonsbygging, kommunikasjon og samhandling, samt andre faglige verktøy som er relevante for yrkesutøvelsen kan finne relevant informasjon og fagstoff, samt lovverk, forskrifter og stortingsmeldinger som er relevant for yrkesutøvelsen kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak i forhold til mangfold og migrasjonshelse, samt i møte med ulike kulturer og urfolk
<ul style="list-style-type: none"> Generell kompetanse 	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper og dilemma, samt hvordan disse kan påvirke samhandlingen mellom tjenesteyter og tjenestemottaker

	<ul style="list-style-type: none"> • har utviklet en etisk grunnholdning i utøvelsen av yrket som kommer til uttrykk gjennom refleksjon over egen yrkesutøvelse, samt gjennom kommunikasjon og samhandling med tjenestemottakere og samarbeidspartnere • kan utføre arbeidet lovmessig, faglig og etisk forsvarlig i forhold til tjenestemottakernes behov, og med fokus på å fremme et helhetlig menneskesyn • kan bygge relasjoner med fagfeller, tjenestemottakere og samarbeidspartnere basert på holdninger og verdier knyttet til et helhetlig menneskesyn, likeverd og respekt • kan utvikle arbeidsmetoder, produkter og/eller tjenester basert på tjenestemottakerens behov og utfordringer, og som har relevans for yrkesutøvelsen
<p>Temaer/emner:</p>	<p>Etikk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Etiske teorier og prinsipper • Etiske dilemma • Etikk og teknologi • Helhetlig menneskesyn <p>Kommunikasjon og samhandling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brukerperspektivet • Relasjonskompetanse og relasjonsbygging • Kommunikasjon i samhandling med tjenestemottaker og samarbeidspartnere • Gruppeprosess og konflikthåndtering <p>Lover og forskrifter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relevante lover, forskrifter og offentlige dokumenter for utdanningens studenter og tjenestemottakere <p>Sosiologi og psykologi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utviklingspsykologi • Roller og gruppeprosesser • Migrasjonshelse, kultur, mangfold og urfolk
<p>Arbeidskrav:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skriftlig faglig refleksjon etter samlinger • Veiledet individuell skriftlig hjemmeoppgave
<p>Vurderingsform:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Faglig refleksjon vurderes med godkjent/ikke godkjent • Individuell skriftlig hjemmeoppgave vurderes med karakter A – F.
<p>Litteratur:</p>	<p>Pensumliste oppdateres og sendes ut før hvert emne.</p>

EMNE 2	Teorier og begreper i helhetlig miljøarbeid
<p>Emnet omhandler teorier og begreper i helhetlig miljøarbeid og er en innføring i utdanningens fagspesifikke del.</p>	
<p>Læringsutbytte</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap 	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om sentrale begrep som brukerperspektiv, beslutningskompetanse og helsefremmende og forebyggende arbeid, samt om kunnskapsbasert grunnlagstenkning i helhetlig miljøarbeid • har kunnskap om kommunikasjon, relasjonskompetanse og samskapning for å kunne tilby helhetlige tjenester i helse-, sosial- og oppvekstsektoren • har kunnskap om mangfold, inkludering og universell utforming på individ- og gruppenivå • har innsikt i relevante lover, forskrifter, og nasjonale veiledere som regulerer rettigheter, ansvar og kvaliteten på tjenestetilbud på kommunalt, regionalt og statlig nivå • har bransjekunnskap og kjennskap til verktøy som sikrer deltakelse og involvering av tjenestemottaker i egen livssituasjon og behandling • kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om velferdsteknologiske løsninger i helse-, sosial- og oppvekstsektoren • forstår betydningen av pårørendesamarbeid i helhetlig miljøarbeid • forstår betydningen av samarbeid med ulike aktører på tvers av ulike nivåer og kompetanseområde
<ul style="list-style-type: none"> • Ferdigheter 	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om kommunikasjon og relasjonskompetanse i møte med tjenestemottaker og pårørende • kan anvende faglige verktøy og metoder som fremmer brukermedvirkning, helsefremmende og forebyggende arbeid kan anvende velferdsteknologiske løsninger i helse-, sosial- og oppvekstsektoren • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for aktuelle problemstillinger knyttet til helhetlig miljøarbeid • kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak innen helhetlig miljøarbeid i samarbeid med tjenestemottaker, pårørende og samarbeidspartnere
<ul style="list-style-type: none"> • Generell kompetanse 	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for balansen mellom makt og avmakt i møte med tjenestemottakere, pårørende og samarbeidspartnere • har utviklet en yrkesetisk grunnholdning som kommer til uttrykk gjennom refleksjon over egen atferd, samt gjennom kommunikasjon og samhandling i situasjoner med tjenestemottaker og samarbeidspartnere

	<ul style="list-style-type: none"> • kan utføre arbeid innen helhetlig miljøarbeid for å ivareta tjenstemottakerens sammensatte og individuelle behov • kan bygge relasjoner og samarbeide med tjenstemottakere, pårørende og samarbeidspartnere for å ivareta tjenstemottakerens sammensatte og individuelle behov • kan utvikle arbeidsmetoder som bidrar til å ivareta tjenstemottakerens sammensatte og individuelle behov
Temaer/emner:	<ul style="list-style-type: none"> • Selvbestemmelse, samvalg og beslutningsstøtte <ul style="list-style-type: none"> ○ Brukerperspektiv og brukermedvirkning ○ Samarbeids- og relasjonskompetanse ○ Makt og avmakt • Kunnskapsbasert helhetlig miljøarbeid <ul style="list-style-type: none"> ○ Mangfold og inkludering ○ Helsefremmende og forebyggende arbeid ○ Pårørendesamarbeid ○ Motivasjon og mestring ○ Tverrfaglig samarbeid ○ Kommunikasjonsferdigheter • Universell utforming • Velferdsteknologi • Helsekompetanse <ul style="list-style-type: none"> ○ Primærbehov ○ Tannhelse ○ Fysisk og psykisk helse ○ Seksualitet og identitet • Miljøarbeiderrollen
Arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • Skriftlig faglig refleksjon etter samlinger • Veiledet individuell skriftlig hjemmeoppgave med problemstilling.
Vurderingsform:	<ul style="list-style-type: none"> • Faglig refleksjon vurderes med godkjent/ikke godkjent • Individuell skriftlig hjemmeoppgave vurderes med karakter A – F.
Litteratur:	Pensumliste oppdateres og sendes ut før hvert emne.

EMNE 3	Kunnskap om tjenestemottakere
<p>Emnet omhandler fagspesifikk kunnskap om ulike tjenestemottakeres ressurser og utfordringer. Emnet tar også for seg samarbeidspartnere og et bredt spekter av variasjoner og mangfold hos tjenestemottakerne.</p>	
<p>Læringsutbytte</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap 	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om tjenestemottakers ressurser og utfordringer samt faktorer som kan påvirke funksjonsevne og livskvalitet • har innsikt i hvordan tjenestemottakers individuelle behov, miljø, bakgrunn og erfaringer danner grunnlaget for det helhetlige miljøarbeidet • har bransjekunnskap og kjennskap til hvordan mangfold og funksjonsvariasjoner hos ulike brukergrupper innen helhetlig miljøarbeid gir behov for individuelt tilpassede tjenester • kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap knyttet til sammensatte og individuelle behov hos tjenestemottakeren • forstår behovet for samarbeid med tjenestemottaker og samarbeidspartnere for å kunne utøve helhetlig miljøarbeid
<ul style="list-style-type: none"> • Ferdigheter 	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger i helhetlig miljøarbeid • kan anvende relevante faglige verktøy og teknikker for å tilpasse miljøarbeidet etter tjenestemottakers sammensatte og individuelle behov • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for å tilpasse miljøarbeidet til ulike aldersgrupper, kulturelle forskjeller, personlige valg og utviklingstrinn • kan kartlegge en situasjon og identifisere behov for iverksetting av tiltak basert på tjenestemottakers sammensatte og individuelle behov for helhetlig miljøarbeid
<ul style="list-style-type: none"> • Generell kompetanse 	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper som gjelder innen helhetlig miljøarbeid • har utviklet et etisk og helhetlig menneskesyn som kommer til uttrykk i utøvelsen av det helhetlige miljøarbeidet • kan utføre helhetlig miljøarbeid i møte med ulike aldersgrupper, utviklingstrinn, kulturelle forskjeller og personlige valg • kan bygge relasjoner som fremmer tjenestemottakers deltakelse i beslutninger knyttet til tjenestemottakers sammensatte og individuelle behov • kan utvikle arbeidsmetoder innen helhetlig miljøarbeid som fremmer tjenestemottakers mestring og deltakelse i beslutninger og i aktiviteter i dagliglivet
<p>Temaer/emner:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ulike aldersgrupper • Funksjonsvariasjoner • Diagnoseforståelse

	<ul style="list-style-type: none"> • Tjenestemottakere • Samarbeidspartnere
Arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • Skriftlig faglig refleksjon etter samlinger • Muntlig presentasjon av en faglig problemstilling med vekt på kunnskap om tjenestemottakere
Vurderingsform:	<ul style="list-style-type: none"> • Faglig refleksjon vurderes med godkjent/ikke godkjent • Muntlig presentasjon vurderes med karakter A – F.
Litteratur:	Pensumliste oppdateres og sendes ut før hvert emne.

EMNE 4	Verktøy og arbeidsmetoder
<p>Emnet tar for seg relevante tiltak, verktøy og arbeidsmetoder i helhetlig miljøarbeid. I emnet skal den teoretiske kunnskapen fra emne 3 anvendes i en praktisk kontekst.</p>	
<p>Læringsutbytte</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap 	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om ulike begrep, kommunikasjonsverktøy og rådgivnings- og veiledningsmetoder som anvendes i helhetlig miljøarbeid • har kunnskap om relevante verktøy og arbeidsmetoder i helhetlig miljøarbeid • har innsikt i relevante regelverk og krav som sikrer kvaliteten i helhetlig miljøarbeid på individ- og systemnivå • har bransjekunnskap og kjennskap til relevante miljøtiltak, begrep og arbeidsmetoder i møte med ulike tjenestemottakere • kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om nye arbeidsmetoder i helhetlig miljøarbeid • forstår viktigheten av at helhetlig miljøarbeid er en systematisk og kontinuerlig samarbeidsprosess • forstår prosessen med kartlegging, planlegging, gjennomføring og evaluering av tiltak innen helhetlig miljøarbeid
<ul style="list-style-type: none"> • Ferdigheter 	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende faglig kunnskap ved praktiske og teoretiske problemstillinger innen målrettet miljøarbeid • kan anvende relevante kommunikasjonsverktøy, rådgivnings- og veiledningsmetoder • kan anvende relevante faglige verktøy og arbeidsmetoder for miljøarbeid i møte med tjenestemottaker, pårørende og samarbeidspartnere • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger knyttet til målrettet miljøarbeid • kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak knyttet til målrettet miljøarbeid i møte med tjenestemottaker og pårørende
<ul style="list-style-type: none"> • Generell kompetanse 	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for etiske prinsipper i utøvelsen av målrettet miljøarbeid • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk i utøvelsen av målrettet miljøarbeid

	<ul style="list-style-type: none"> • kan utføre miljøarbeid med utgangspunkt i brukerens individuelle behov • kan bygge relasjoner med fagfeller og på tvers av fag for å sikre at det målrettede miljøarbeidet er tilpasset tjenestemottakerens sammensatte og individuelle behov • kan i samarbeid med tjenestemottakere, pårørende og samarbeidspartnere utvikle arbeidsmetoder som identifiserer behov for miljøtiltak
Temaer/emner:	<ul style="list-style-type: none"> • Relevante verktøy og arbeidsmetoder • Målrettet miljøarbeid • Kartlegging, planlegging, gjennomføring og evaluering av tiltak og aktiviteter med utgangspunkt i tjenestemottakerens behov og i samarbeid med tjenestemottakeren. • Kartlegging og observasjon • Samarbeid med pårørende og samarbeidspartnere • Planverktøy • Habilitering og rehabilitering • Miljøarbeiderens rolle i tverrfaglig samarbeid
Arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • Skriftlig faglig refleksjon etter samlinger • Muntlig presentasjon av en faglig problemstilling med vekt på kartlegging, planlegging, gjennomføring og evaluering av valgt miljøtiltak med relevante verktøy og arbeidsmetoder.
Vurderingsform:	<ul style="list-style-type: none"> • Faglig refleksjon vurderes med godkjent/ikke godkjent, • muntlig presentasjon vurderes med karakter A – F.
Litteratur:	Pensumliste oppdateres og sendes ut før hvert emne.

EMNE 5	Praksis i helhetlig miljøarbeid
<p>Praksis i helhetlig miljøarbeid gjennomføres som praksis utenfor egen arbeidsplass eller som prosjekt på egen arbeidsplass. Prosjekt innebærer å forberede, planlegge, gjennomføre og evaluere et utviklingsarbeid på egen arbeidsplass. Alle studenter i praksis og prosjekt skal ha veiledning i praksisperioden. Praksis og prosjekt har et omfang på 300 timer.</p>	
<p>Læringsutbytte</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap 	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om prosjektarbeid som metode • har kunnskap om brukerperspektivet og hvordan fremme tjenestemottakerens aktive deltakelse i egen mestring, livssituasjon og behandling • har innsikt i sentrale lover, forskrifter, dokumenter og etikk som regulerer tjenestemottakerens, pårørendes og yrkesutøveres rettigheter og plikter • forstår egen yrkesrolle i tverrfaglig miljøarbeid med tjenestemottakere og i samhandling med andre fagpersoner i helse-, sosial- og oppveksttjenestene
<ul style="list-style-type: none"> • Ferdigheter 	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende faglig kunnskap om helhetlig miljøarbeid, kommunikasjon og relasjon • fremmer brukerperspektivet • kan kartlegge en situasjon og identifisere faglige problemstillinger og behov for iverksetting av tiltak innen helhetlig miljøarbeid i samarbeid med tjenestemottaker, pårørende og samarbeidspartnere • Studenten kan planlegge, gjennomføre og evaluere et prosjekt i samsvar med målene og det faglige innholdet i utdanningen (prosjekt)
<ul style="list-style-type: none"> • Generell kompetanse 	<p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan utføre helhetlig og tverrfaglig miljøarbeid for å ivareta tjenestemottakerens sammensatte behov • kan bygge relasjoner med relevante samarbeidspartnere for å kunne gi et tverrfaglig og helhetlig tjenestetilbud • kan utvikle arbeidsmetoder, produkter og/eller tjenester gjennom systematisk erfaringsutveksling, kunnskapsdeling, veiledning og refleksjon over egen yrkesutøvelse
<p>Arbeidskrav:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Praksis: <ul style="list-style-type: none"> ○ Utarbeide egne læringsmål ○ Praksisrapport med refleksjonsnotat • Prosjekt: <ul style="list-style-type: none"> ○ Utarbeide prosjektplan med mål for prosjektarbeidet ○ Prosjektrapport
<p>Vurderingsform:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Læringsmål for praksis og prosjektplan vurderes til godkjent/ikke godkjent • Midtveis- og sluttevaluering som grunnlag for vurdering av praksis/prosjekt, vurderes til godkjent/ikke godkjent • Praksis/prosjektrapport vurderes til godkjent/ikke godkjent og er grunnlag for en samlet vurdering av praksis/prosjekt

	<ul style="list-style-type: none"> • Vurderingen av praksis skal ta utgangspunkt i det overordnede læringsutbytte for utdanningen.
Taushetsplikt:	Studenter som gjennom sin opplæring ved arbeid, oppdrag eller verv blir kjent med taushetsbelagte opplysninger, har taushetsplikt etter forvaltningslovens regler (§ 13 – 13f) og helsepersonellovens kapittel 5. Taushetsplikten gjelder også etter at studenten har avsluttet sin opplæring ved fagskolen.

EMNE 6	Fordypning i helhetlig miljøarbeid
<p>Studenten skal skrive en fordypningsoppgave ut fra selvvalgt tema og problemstilling, og med utgangspunkt i overordnet læringsutbytte for utdanningen. Studenten skal vise evne til å anvende relevant teori og erfaringer fra egen yrkesutøvelse til å drøfte den aktuelle problemstillingen.</p>	
<p>Læringsutbytte</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap 	<p>Studenten har fordypet seg innenfor et valgt tema innenfor helhetlig miljøarbeid. Studenten har innhentet, vurdert og bearbeidet teori, og drøftet sammenhengen mellom teori og praksis.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Ferdigheter 	<p>Studenten kan systematisere, drøfte og formidle teoretisk og erfaringsbasert kunnskap.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Generell kompetanse 	<p>Studenten har utviklet og er bevisst sin profesjonelle kompetanse, sin kreativitet og sitt mot, forvalter kompetansen og bidrar til faglig utvikling på egen arbeidsplass.</p>
<p>Temaer/emner:</p>	
<p>Arbeidskrav:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skriftlig faglig refleksjon etter samlinger • Veiledet skriftlig fordypningsoppgave med påfølgende muntlig eksamen • Fordypningsoppgaven kan gjennomføres individuelt eller i gruppe på to. • Studenten skal utarbeide individuelle læringsmål for sitt fordypningsemne. Den individuelle arbeidsplanen settes opp i samsvar med oppsatte kriterier for fordypningsoppgaven. Læringsmål, problemstilling, litteraturoversikt og arbeidsplan skal godkjennes av skolen innen et fastsatt tidspunkt.
<p>Vurderingsform:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Faglige refleksjoner vurderes med godkjent/ikke godkjent. • Skriftlig fordypningsoppgave vurderes med karakteren A-F. • På bakgrunn av bestått skriftlig fordypningsoppgave gjennomføres en muntlig justerende eksamen. Det gis en samlet vurdering av skriftlig fordypningsoppgave og muntlig høring med karakteren A-F.
<p>Litteratur:</p>	<p>Selvvalgt litteratur ca 400 sider i tillegg til litteratur på pensumlister.</p>